

Pour sortir du postmoderne
Henri Meschonnic
Broché: 175 pages
Editeur :Klincksieck - 2009
Langue :Français

برای خروج از پست مدرنیسم
نویسنده: هانری مشونیک

* تعداد صفحات: ۱۷۵ صفحه
 * ناشر: کلینکسیک - ۲۰۰۹
 * زبان: فرانسه

«اگر این کتاب "طرفدارانه" است، به دلیل "مخالفتش" است. مخالف حجم تصوّر نشدنی کلیشه‌های فرهنگی که جماعت فرهنگستانی به راه انداخته‌اند؛ ایده‌هایی راجع به آنچه مدرن است و آنچه مدرن نیست؛ راجع به آنچه از مدرنیته فراتر رفته است - هنوز معلوم نیست این کلمه چقدر معنا دارد! - و خود را پست مدرنیسم می‌نامد. به این ترتیب، می‌توان پرسید چگونه و از کجا احتمالاً می‌توان آن را نقد کرد؟ چگونه و از کجا احتمالاً می‌توان خندید و این خنده را با دیگران سهیم شد. در اینجا، کم‌دی، همان امر جدی است؛ طنز اندیشه است. بله؛ از شعر می‌آید و یاد می‌دهد به نشانه بخندیم؛ از پیوستگی بدن - زبان می‌آید و یاد می‌دهد به شکل‌های مختلف ناپیوسته بخندیم. خنده به جنون، جنونی است که جنون به نظر نمی‌رسد؛ چون خود را آنقدر جدی می‌داند که ما نیز آن را جدی می‌گیریم. پس شما هم به این خنده دعوت شده‌اید. به نظر من، هیچ چیز جدی‌تر از آن وجود ندارد.»

مدرنیسم یا پست مدرنیسم؟ مدت زیادی است که این دو مفهوم را مخالف یکدیگر می‌دانیم. خروج از پست مدرنیسم برای این متخصص، فرصتی است تا «خندیدن به نشانه» را دوباره یاد بگیریم؛ همان چیزی که او به طرزی مضحک در این متن ثابت می‌کند. در عین حال، جدی اندیشیدن را نیز یاد می‌گیریم. وقتی نویسنده سعی می‌کند مفهوم مدرنیته و پست مدرنیته را مجدداً ارزیابی کند و با به هم زدن این آب گل آلود، راه‌حلی برای این مشکل ایجاد شده پیدا کند.

L'orientalisme des voyageurs
français au XVIIIe siècle
Irini Apostolou
Broché: 453 pages
Editeur :PU Paris-Sorbonne - 2009
Langue :Français

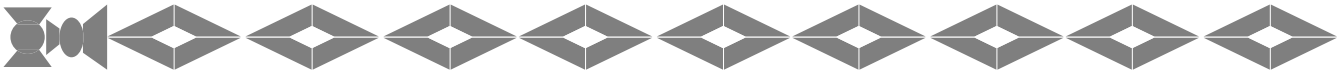
شرق‌گرایی مسافران فرانسوی در قرن
هجدهم
نویسنده: ایرینی آپوستولو

* تعداد صفحات: ۴۵۳ صفحه
 * ناشر: نشر دانشگاهی پاریس سوربون - ۲۰۰۹
 * زبان: فرانسه

از طرح ساده تا نقاشی با رنگ روغن، در حالت اصلی یا منتشر شده به واسطه حکاکی، تنها یا به همراه روایتی کمکی، تصاویر سفر به شرق، تصویری غنی به همراه دارد و اغلب مختلف و دوگانه. در قرن روشنفکری، تصویری که به وضوح ناهماهنگ هستند، از همه جای دنیا به چشم می‌خورند؛ ولی این تصاویر، نشان‌دهنده نگاهی جدید به شرق هستند.

این تصاویر کمکی، در عین اینکه منبع الهام برای هنرمندان و معماران بوده‌اند و مناظر هنری آن زمان را تغذیه می‌کردند، مجموعه‌ای ارزشمند و جای‌گزین‌نشده برای جغرافی‌دان، تاریخ‌دان، مردم‌شناس و ادیب محسوب می‌شود. در رویکردی مضمونی به شرق، این کتاب به مناظر، تاریخ طبیعی، بازمانده‌های باستانی، معماری مدرن و مردم و جوامع می‌پردازد. به علاوه، در تشابهات، تفاوت‌ها و حالت تکمیلی تصاویر کمکی فرانسوی و تصاویر دیگر مسافران، به خصوص بریتانیایی‌ها، اندکی تأمل می‌کند.

ایرینی آپوستولو، دکترای دانشگاه پاریس - سوربون، در حال حاضر مسئول بخش تاریخ و تمدن فرانسه در گروه زبان و ادبیات فرانسه دانشگاه آتن است. زمینه تحقیقاتی او، شرق‌شناسی، ادبیات سفرنامه‌ای و رابطه هنر و جامعه است.

De l'inconscient en littérature
Philippe Willemart
 Broché: 152 pages
 Editeur : Liber - 2008
 Langue : Français

ضمیر ناخودآگاه در ادبیات
 نویسنده: فیلیپ ویلمار

* تعداد صفحات: ۱۵۲ صفحه
 * ناشر: لیبر - ۲۰۰۸
 * زبان: فرانسه

تحلیلگر به معالجه اقدام نمی‌کند؛ بلکه ابتدا به ضمیر ناخودآگاه اجازه می‌دهد کار کند. به همین شکل، نویسنده کتاب هم در اینجا نمی‌خواهد نشان دهد چگونه می‌توان روان‌کاوی را به روی متون ادبی اعمال کرد؛ بلکه قصد دارد شرایطی که دلالت‌های معنایی در آن کار می‌کنند را معین کند و همچنین اینکه منتقد در چه چارچوبی می‌تواند روان‌کاوی را به کار گیرد.

قصد او، ساخت الگویی است که روابط ضروری و ممکن بین ضمیر ناخودآگاه، زبان و متن ادبی را بتواند تعیین کند. درکل، این پرسش را مطرح کرده است که آیا متن ادبی، بیان انسان نویسنده است یا محصول مؤلف؛ مسئله‌ای که مستلزم مطالعه درباره روابط بین سوژه، بدن و زبان است و همچنین مستلزم تعریف یک الگوی مقدماتی برای روابط بین متن ادبی و ضمیر ناخودآگاه.

این کتاب سعی دارد طرز تفکر «برخی روان‌کاوها و حتی اکثر ادیبان» را در جهتی دیگر سوق دهد. تحقیق، بر اساس زیر سؤال بردن مسائل زیادی، از جمله ادبیات، نقد ادبی، نوشتار و ناخودآگاه، بنا شده است و نویسنده نیز قصد دارد روابط آنها را با بررسی اندیشه نویسندگان مختلف، فروید، لاکان و سوسور تحلیل کند.

او، هم به روان‌کاوی می‌پردازد و هم به ادبیات به مثابه آینه تعیین‌کننده سوژه، با زبان و توسط دال (Signifiant). فیلیپ ویلمار سعی دارد با نگاه به جایگاه دال، به نقش سوژه در زبان بپردازد. با تحقیق بر روی روابط بین ناخودآگاه، زبان و متن ادبی، او می‌خواهد شیوه‌های کاربرد روان‌کاوی توسط منتقد ادبی را مجدداً بررسی کند.

فیلیپ ویلمار که روان‌کاو و پژوهشگر ادبیات است، در دانشگاه سائوپائولو ادبیات فرانسه تدریس می‌کند. تحقیقات او در زمینه رابطه بین روان‌کاوی و ادبیات است. او همچنین با مطالعه دست‌نوشته‌های ادبی، درباره نظریه آفرینش ادبی پژوهش می‌کند.

Les Textes liminaires
Patrick Marot
 Broché: 392 pages
 Editeur : Presses Universitaires
 du Mirail - 2010
 Langue : Français

متون مقدماتی
 نویسنده: پاتریک ماروت

* تعداد صفحات: ۳۹۲ صفحه
 * ناشر: نشر دانشگاهی میرای - ۲۰۱۰
 * زبان: فرانسه

حدود بیست سال است که توجه نقد ادبی به سوی چیزی جلب شده که ژرار ژنت «درگاه‌ها»ی متون ادبی می‌نامید؛ یعنی همان دیباچه‌ها، یادداشت‌های آخر کتاب، مقدمه‌ها، سرلوحه و غیره. این متون مقدماتی، در واقع حالتی متناقض دارند؛ آنها هم مهم هستند و هم بی‌ارزش. مهم از این جهت که در اغلب مواقع، اهداف زیبایی‌شناسانه نویسنده را روشن می‌سازند؛ بی‌ارزش از این جهت که جداسدنی و حتی ناپدیدشدنی به دلخواه ناشر هستند، بدون اینکه در کتاب، ضرورتاً تأثیری صورت گرفته باشد. نظریه‌پردازان و منتقدین بسیاری، این حالت متناقض را بررسی کرده‌اند؛ با این حال، این بررسی همیشه در منظری ادبی صورت گرفته که متون مقدماتی را به بیتی تاریخی کاهش داده است و به تنهایی مطرح شده‌اند. بنابراین، این مسئله به شدت رابطه ادبی، هرمنوتیک و ... را که این متون با کتاب‌ها برقرار می‌کنند و به عبارتی، «درگاه‌ها»ی آنها هستند، پنهان می‌سازد؛ زمینه‌ای بکر، که حداقل سعی این کتاب، گشایش آن به روی همگان است.

۱۱۹

کتاب ماه ادبیات شماره ۴۵ (پیاپی ۱۵۹) دی ۱۳۸۹

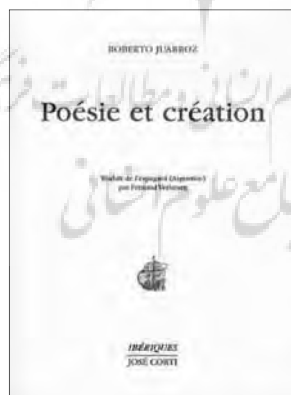
L'État critique de la littérature
Laurent Dubreuil
Broché: 222 pages
Editeur : Hermann – 2009
Langue : Français

وضعیت نقادانه ادبیات
نویسنده: لوران دوبروی

* تعداد صفحات: ۲۲۲ صفحه
* ناشر: هرمان - ۲۰۰۹
* زبان: فرانسه

امروزه چه کسی هنوز می‌خواهد از ادبیات صحبت کند؟ این موضوع از نظر کسانی که کارشان علاقه به آن را ایجاد می‌کند، اغلب کهنه و فرسوده در نظر گرفته می‌شود. و آیا کهنگی نسبت به روش نقادانه ما، کمتر توصیف‌کننده مسئله ادبیات است؟ ما باید این دوره گذار را پشت سر بگذاریم. در فرانسه، بخصوص در چهار دهه اخیر، نقد ادبی در سلطه رویکردی فلسفی بوده است؛ سپس در بازگشتی به تاریخ. کشف گذشته، همچون ارائه اندیشه خردگرا، می‌تواند به خوانش کمک زیادی بکند. ولی هر دوی آنها به شدت از ادبیات می‌کاهند. آثار ادبی فقط وسیله‌ای برای تفکر نیستند؛ زیرا پیش از هر چیز، از زبان معرفت سخن می‌گویند. آنها سرشار از مفاهیمند؛ رساله‌هایی کامل را در چند بیت خلاصه می‌کنند، با کلمات بازی می‌کنند، نقل قول‌ها را با جا دادنشان در بافت روایی جدید، تغییر می‌دهند. در اینجا مسئله، منابع این آثار ادبی یا تأثیر آنها نیست. مسئله، دگرگونی گفتمان‌هایی است که در ادبیات بوده است و نه اعمال فرایندها و نتایج تاریخی یا فلسفی به ادبیات. تقریباً برعکس، یک شعر، یک رمان یا یک درام، روش خواندن یا نوشتن قراردادهای ما را تغییر می‌دهد.

این کتاب، به این ترتیب، شکل «بازگشت به فرستنده» به خود می‌گیرد و نشان می‌دهد که منطق ساختاری تاریخ و فلسفه، با آمدن طرح شاعرانه، بی‌حاصل مانده است. برخی از فصل‌های کتاب، به نوشته‌هایی از نویسندگان - مثل متونی از نروال (Nerval)، ژنت (Genet)، موپاسان (Maupassant)، سارتر (Sartre)، بودلر (Baudelaire)، بتی (Bataille)، پروست (Proust) و آرتو (Artaud) - پرداخته است؛ ولی با دیدی فراتر از همیشه؛ به سمت فلسفه معاصر، رساله‌های تاریخی یا شاعرانه نابودشده.

Poésie et création
Roberto Juarroz
Broché: 173 pages
Editeur : José Corti, 2010
Langue : Français

شعر و آفرینش
نویسنده: روبرتو ژوروز

* تعداد صفحات: ۱۷۳ صفحه
* ناشر: ژوزه کورتی - 2010
* زبان: فرانسه

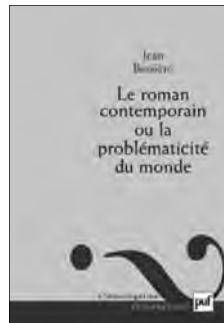
آیا می‌توان شعر را تعریف کرد؟ این سؤال است که کتاب به بررسی آن می‌پردازد. تمام وجوهی که با شعر به ذهن می‌رسد؛ شعر، به عنوان یک ساختمان زنده ناتمام؛ کلام و سکوت؛ گذشتن از شعر مدرن؛ لزوم و قوت کلام در شعر؛ شعر، قبول پوچی و ضد پوچی؛ شعر در مقابل ورطه موقعیت انسانی؛ قبول کامل واقعیت؛ شعر و فلسفه؛ موجودیت شاعر؛ شعر و تجربه مرگ؛ شعر، به عنوان قالبی فناپذیر و موجود؛ شعر و هنر؛ شاعر و دیدش به جهان؛ شعر، معرفت و حکمت؛ بودیسم؛ امکان ترکیب امکانات انسانی؛ علم و انسان‌ها؛ لزوم فکر برتر؛ شعر، قبول و آفرینش واقعیت؛ شعر و متافیزیک؛ شعر و آرمان‌گرایی؛ شعر، به عنوان نگاهی از پس محدودیت‌ها و شاعر به عنوان بصیر روشن‌بین؛ هایدگر، جست‌وجوی بُعد سوم شعر؛ غیرعاقلانه و فراتر از عاقلانه؛ شعر در مقابل اصول اخلاقی، زیبایی‌شناسی و معرفت‌شناسی. آیا شعر یک «مایه تسلی» است؟ یک رویداد لازم. با نگاهی به این وجوه، نویسنده سعی دارد تصویری از شعر ارائه دهد؛ تصویری که شاید بتواند به یک جمع‌بندی ذهنی از مفهوم شعر برسد.

۱۲۰

کتاب ماه ادبیات شماره ۴۵ (پیاپی ۱۵۹) دی ۱۳۸۹

Le roman contemporain ou la
problématicité du monde
Jean Bessière
Broché: 320 pages
Editeur : Presses Universitaires
de France - PUF, 2010
Langue : Français

رمان معاصر یا مسئله جهانی
نویسنده: ژان بسی بر

* تعداد صفحات: ۳۲۰ صفحه
* ناشر: نشر دانشگاهی فرانسه - پوف - ۲۰۱۰
* زبان: فرانسه

رمان تبدیل به ژانر اصلی آفرینش ادبی شده است و همچنین آنچه امروزه مردم بیشتر از هر چیز دیگر می‌خوانند. تغییرات شدیدی، رمان را تحت تأثیر قرار داده است؛ به خصوص در سی سال اخیر. تحلیل و بررسی رمان معاصر، یعنی غوطه‌ور شدن در میان سنت‌های رمان‌نویسی غربی و سنت‌های خارج از غرب؛ یعنی همان جا که صورت‌های جانشینی و انفرادی با هم تلاقی می‌کنند. همین مسئله باعث به وجود آمدن درون‌مایه‌های جدیدی شده است: تغییر نحوه نشان دادن موضوع انسان و ترسیم نوعی از انسان‌شناسی که فراتر از فرد است. این خطوط تازه، رمان معاصر را در مقابل چیزی قرار می‌دهد که «سنت رمان» نامیده می‌شود؛ این سنت، ما را با رمان‌های بلند رئالیستی، مدرنیستی، رمان نو و رمان پست‌مدرن را بخوانیم. یک تکامل و حتی یک انقلاب رمان در حال شکل‌گیری است که هم‌اکنون نیز در اروپا، آمریکای شمالی و به خصوص آمریکای لاتین، آسیا، آفریقا و زلاندنو مشاهده می‌شود. این کتاب، چشم‌اندازی منطقی از رمان معاصر ارائه می‌دهد.

Lire / Délire, Psychanalyse de la
lecture
Anne- Marie Picard
Broché: 180 pages
Editeur : Erès, 2010
Langue : Français

خواندن | نه-خواندن، روان کاوی خوانش
نویسنده: آنماری پیکار

* تعداد صفحات: ۱۸۰ صفحه
* ناشر: ارس - ۲۰۱۰
* زبان: فرانسه

بررسی «بی‌سواد»، به عنوان یک نشانه بیماری تا خود بیماری، هم امتناع ناخودآگاه کودکانی که خواندن نیاموخته‌اند و هم ماهیت روان‌شناسانه لذت خواندن را برابمان آشکار می‌سازد. آیا آنچه در لذت خواندن باز می‌یابیم، نقطه آغازین برگشت به سوی بهشت زبان مادری نیست؟ به آنجا که کلمه، شیء را فرا می‌خواند؟ آیا «صفحه سفید» نویسنده، همان قلمرو گمشده‌ای نیست که گویی زبان، تبدیل به فرمولی سحرآمیز می‌شود که یک پری با چوب جادویش، دنیا، من و لذت من را خلق می‌کند؟ این، همان نه-خواندن مورد نظر ماست. خواننده‌های کتاب‌ها با تخیلات خود، معنای «تبدیل به یک خواننده شدن» را به ما می‌آموزند و همین طور اینکه چرا نویسنده‌ها نوشتار را به عنوان شکلی از بقا انتخاب می‌کنند. اصل آغازین کتاب، همین مسئله است.

Textualité et intertextualité des contes
Ute Heidmann et Jean-Michel Adam
Broché: 400 pages
Editeur :ClassiqueGarnier, 2010
Langue :Français

متنیت و فرامتنیت قصه‌ها
نویسنده: اوت هایدمن - ژان-میشل ادام

* تعداد صفحات: ۴۰۰ صفحه
 * ناشر: کلاسیک گارنیه - ۲۰۱۰
 * زبان: فرانسه

این کتاب روش تحلیلی بر اساس متن و تحلیل مقایسه‌ای را نشان می‌دهد. «قصه‌ها» از کاربردهایی گفتمانی نشئت می‌گیرند که در زبان‌ها، فرهنگ‌ها و دوره‌های مختلف متفاوتند. این نوع تحلیل، مبادله پیچیده بین ژانرها، متون لاتین، ایتالیایی و فرانسوی را روشن می‌سازد. قسمت دوم کتاب، تحلیل زبانی مجموعه آثار و قصه‌های پرو (Perrault) است. روش‌های مختلف نشان دادن گفتار و ذهن شخصیت‌ها، منطق روایت و حضور روشنگرانه و فرامتنی راوی - مذهب اخلاق.

Fiction, féminisme et postmodernité. Les voies subversives du roman contemporain à grand succès
Anne Larue
Broché: 238 pages
Editeur :Garnier, 2010
Langue :Français

ادبیات داستانی، فمینیسم و پست‌مدرنیته
نویسنده: آن لارو

* تعداد صفحات: ۲۳۸ صفحه
 * ناشر: گارنیه - ۲۰۱۰
 * زبان: فرانسه

این کتاب، که به ادبیات تخیلی اختصاص یافته است، اهمیت ویرانگر بودن مجموعه‌ای را بررسی می‌کند که حتی کوچک‌ترین حالتی از ویرانگری از آن انتظار نمی‌رود: ادبیات عامه‌پسند معاصر، آنگلو ساکسون و فرانسوی. این رساله نشان می‌دهد چگونه تحت تأثیر شوک بک‌لاش (Backlash) (انتقام ضد فمینیستی دهه ۸۰)، ادبیات داستانی اکثریت مردم، راهی زیرزمینی برای مقاومت انتخاب کرد و ذهنیت زن‌بودگی قهرمانی که به موضوع اصلی و «پنهانی» تبدیل شد، را مدفون ساخت. بنابراین این کار مستلزم تفکر درباره حالت متناقض کتاب‌های پرفروش (Best-sellers) است: ادبیاتی کاملاً تجاری، کاملاً «سهل‌انگارانه»، کاملاً بچه‌گانه. آیا ممکن است این همان ادبیاتی باشد که تمایلات سیاسی و اعتقادی جوامع غربی امروزی را بهتر نشان می‌دهد؟

پی‌نوشت

* کارشناس ارشد مترجمی زبان فرانسه.

۱۳۲

کتاب ماه ادبیات شماره ۴۵ (پیاپی ۱۵۹) دی ۱۳۸۹

